

MÍT SVĚT PŘEČTENÝ / POPIS PROGRAMU

P13 – Citační etika v práci s informacemi
při badatelské činnosti a kritickém myšlení

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

1	Vzdělávací program a jeho pojetí	3
1.1	Základní údaje	3
1.2	Anotace programu	3
1.3	Cíl programu	3
1.4	Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	3
1.5	Forma	4
1.6	Hodinová dotace	4
1.7	Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	4
1.8	Metody a způsoby realizace	4
1.9	Obsah – přehled tematických bloků, podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	4
1.10	Materiální a technické zabezpečení	5
1.11	Plánované místo konání	5
1.12	Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu	6
1.13	Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	6
1.14	Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	7
2	Podrobně rozpracovaný obsah programu	8
2.1	Tematický blok č. 1 (Informační proces, základy citační etiky) – počet hodin 12	8
2.2	Tematický blok č. 2 (Prezentace žákovských prací) – počet hodin 4	17
3	Metodická část	18
3.1	Metodický blok č. 1 (Informační proces, základy citační etiky)	18
3.2	Metodický blok č. 2 (Prezentace žákovských prací)	25
4	Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu	26
5	Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	27
5.1	Metodický list č. 1 - Odpovědi pro práci s pracovními listy	27
5.2	Metodický list č. 2 – Odpovědi pro práci s pracovními listy	28
5.3	Metodický list č. 3 – Odpovědi pro práci s pracovními listy	28
5.4	Metodický list č. 4 – Odpovědi pro práci s pracovními listy	29
5.5	Metodický list č. 5 – Odpovědi pro práci s pracovními listy	30
5.6	Metodický list č. 6 – Odpovědi pro práci s pracovními listy	32
6	Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	33
7	Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu	34
8	Příloha č. 5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu	35

1 VZDĚLÁVACÍ PROGRAM A JEHO POJETÍ

1.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	„Mít svět přečtený aneb spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání v Ústeckém kraji“ CZ.02.3.68/0.0/0.0./16_032/0008225
Název programu	P13 – Citační etika v práci s informacemi při badatelské činnosti a kritickém myšlení
Název vzdělávací instituce	Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, p. o.
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Winstona Churchilla 3, 400 01 Ústí nad Labem https://www.svkul.cz/
Kontaktní osoba	Jiří Starý
Datum vzniku finální verze programu	14. 7. 2021
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	KA 4
Forma programu	Prezenční
Cílová skupina	Žáci středních škol
Délka programu	16 vyučovacích hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-společenského zázemí v obci, spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami, muzei a dalšími organizacemi a institucemi, vytváření atraktivní nabídky akcí a programů zacílených na děti a mládež kulturními a paměťovými institucemi na venkově a v menších obcích, využívání potenciálu sítě knihoven a případně i jiných kulturních institucí jako přirozených komunitních center v obcích.
Tvůrce programu	Tvůrce: Ing. Aleš Brožek
Odborný garant programu	Garant: Ing. Mgr. Michal Šidák, Doc. PhDr. Richard Papík Ph.D.
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ne

1.2 ANOTACE PROGRAMU

Žáci závěrečných ročníků středních škol, u nichž se předpokládá další studium na vysokých školách, se naučí lépe pracovat s informacemi nejen v badatelské praxi. Během vzdělávacího programu se seznámí s citačními normami a prokáží své znalosti při zpracování školních prací. Dále se seznámí s novými informačními kanály, jež mohou během svého dalšího studia využívat. Nedílnou součástí programu je seznámení žáků s legislativními normami, zejména s autorským zákonem. Dále jsou žáci seznámeni s problematikou plagiátorství. Jedna z lekcí bude probíhat v anglickém jazyce. Po realizaci vlastních výukových lekcí napíše každý žák školní práci na vybrané téma a formou prezentace seznámí spolužáky s výsledky své tvůrčí činnosti.

1.3 CÍL PROGRAMU

Cílem programu je rozvíjení kompetencí žáků v oblasti komunikace v mateřském jazyce a v anglickém jazyce, dále rozvíjení schopnosti se učit, rozšiřovat si kulturní povědomí. Žáci maturitního ročníku by se měli naučit lépe pracovat s informacemi, získají přístup k méně známým databázím, v nichž mohou nalézt relevantní informace pro tvorbu školních prací (seminárních, referátů, prezentací). Výstupem programu je žákovská práce v rozsahu max. 5 normostran A4, téma určí pedagog školy. Témata musí korespondovat se školním vzdělávacím programem. Součástí programu je procvičení kritického čtení.

1.4 KLÍČOVÉ KOMPETENCE A KONKRÉTNÍ ZPŮSOB JEJICH ROZVOJE V PROGRAMU

V programu jsou rozvíjeny klíčové kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence pracovní i kompetence občanské.

Kompetence k učení – v rámci výukových lekcí žáci vyhledávají informace v připravených textech nebo ve volných zdrojích, snaží se vyjadřovat věcně své postřehy a názory.

Kompetence komunikativní – během realizace programu žáci komunikují s realizátory, komunikují navzájem o vybraných tématech, argumentují tak, aby obhájili své názory a zároveň prezentují své práce. V jedné lekci komunikují v anglickém jazyce.

Kompetence pracovní – žáci musí každou výukovou lekci zpracovat pracovní listy nebo plnit úkoly stanovené realizátorem, v závěru programu musí zpracovat školní práci.

Kompetence občanské – žáci si prohlubují znalosti o kulturním povědomí, případně si rozšiřují povědomí v jiné odborné oblasti, projevují pozitivní postoj k historickému, kulturnímu i přírodnímu dědictví a snaží se jej chránit.

1.5 FORMA

Program je realizován prezenční formou ve škole. Jednotlivé lekce tvoří výukové programy v běžné učebně ve škole nebo v počítačové učebně, dále prezentace žákovských prací.

1.6 HODINOVÁ DOTACE

Rozsah programu je nastaven na 16 vyučovacích hodin (1 vyučovací hodina = 45 min.).

1.7 PŘEDPOKLÁDANÝ POČET ÚČASTNÍKŮ A UPŘESNĚNÍ CÍLOVÉ SKUPINY

Cílovou skupinou jsou žáci maturitního ročníku oboru gymnázium a oboru aplikovaná chemie v předpokládaném počtu 20–25.

1.8 METODY A ZPŮSOBY REALIZACE

Metody práce, které jsou v programu využívány pro rozvoj klíčových kompetencí:

Heuristické metody – žáci hledají řešení úloh, které mají přiměřenou míru obtížnosti. Metody jsou užívány prostřednictvím formálního vzdělávání ve škole. Žáci musí umět používat informace získané z různých zdrojů, které prošly kritickým zhodnocením, a tyto informace využít při psaní školní práce. Tyto metody slouží především k rozvíjení pracovních kompetencí, kompetencí k učení i kompetencí občanských.

Metody diskuzní – jsou používány v rámci interakce mezi žáky a lektory, kdy si účastníci lekce navzájem vyměňují názory na zvolenou problematiku v rámci svých znalostí a zkušeností. Slouží především k rozvíjení komunikativních kompetencí.

1.9 OBSAH – PŘEHLED TEMATICKÝCH BLOKŮ, PODROBNÝ PŘEHLED TÉMAT PROGRAMU A JEJICH ANOTACE VČETNĚ DÍLČÍ HODINOVÉ DOTACE

Program byl rozdělen do 2 tematických bloků, z nichž 1. tematický blok je věnován k rozšiřování znalostí a ve 2. bloku žáci prezentují své práce.

Tematický blok (Informační proces, základy citační etiky) č. 1 - počet hodin 12

Blok je rozdělen na 6 témat, každému tématu jsou věnovány 2 vyučovací hodiny. Prostřednictvím prezentace, pracovních listů a diskuze si žáci osvojují nové znalosti a dovednosti.

Téma č. 1 (Informace a informační cyklus) – počet hodin 2

Realizátor společně se žáky vymezí pojmy „informace“ a „informační cyklus“, diskuze je směřována k otázce role internetu a zejména k problematice věrohodnosti informací získaných hledáním v internetu.

Téma č. 2 (Informační zdroje) – počet hodin 2

Realizátor společně se žáky hledá správnou definici pojmu „informační zdroje“, dále charakterizují pojmy „informační prameny“ a „dokument“ a dále vymezuje dělení těchto pojmů a pracuje s konkrétními dokumenty.

Téma č. 3 (Informace a dezinformace) – počet hodin 2

Realizátor seznámí žáky s pojmem „neviditelný web“ a představí jim některé konkrétní neviditelné weby, vysvětlí jejich význam, dále je lekce zaměřena na problematiku fake news a vysvětlení nutnosti ověřovat neznámé informace.

Téma č. 4 (Analýza textu) – počet hodin 2

Realizátor žákům osvětlí pojem „analýza textu“ a důvod, proč by měla být prováděna, pracuje s konkrétním textem a společně jej analyzují, diskutují o pravidlech a o smyslu třídění, příp. jej redukuje.

Téma č. 5 (Citační etika) – počet hodin 2

Realizátor seznamuje žáky s pojmem „citační etika“, dále s normami citování, společně se učí využívat citační manažery a žáci poznávají různé citační normy a styly.

Téma č. 6 (Autorský zákon a plagiátorství) – počet hodin 2

Realizátor seznamuje žáky s autorským zákonem, společně formulují smysl tohoto zákona, charakterizují termín „plagiátorství“ a uvádějí praktické příklady porušování autorských pravidel, a naopak správné užívání informací z cizích autorských děl.

Tematický blok (Prezentace žákovských prací) č. 2 - počet hodin 4

V tomto bloku prezentují žáci své školní práce, které zpracovávali samostatně. Doporučená délka prezentace jednoho je žáka max. 10 min.

Téma č. 1 (Prezentace žákovských prací) – počet hodin 4

Žáci individuálně prezentují své školní práce s vybraným tématem a prokazují znalosti získané v průběhu programu, zejména citační dovednosti. Součástí výstupu je i krátká diskuze s realizátorem a spolužáky, výstup žáků musí být krátce zhodnocen.

1.10 MATERIÁLNÍ A TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ

Název	Typ
Psací potřeby	Spotřební materiál
Zápisníky	
Tabule/flipchart	
Anglicko-český slovník	Ostatní vybavení
Vybrané publikace a periodika (popsané níže)	
Stolní PC/notebook	Elektronické vybavení
Dataprojektor	

1.11 PLÁNOVANÉ MÍSTO KONÁNÍ

Program se ověřoval v prostorách Gymnázia a Střední odborné školy dr. Václava Šmejkal v Ústí nad Labem, a to v běžných učebnách a v učebně výpočetní techniky.

1.12 ZPŮSOB VYHODNOCENÍ REALIZACE PROGRAMU V OBDOBÍ PO UKONČENÍ PROJEKTU

Formy a metody evaluačních nástrojů jsou voleny dle cílové skupiny účastníků a formě vzdělávacího programu. Lze volit mezi dotazníky, záznamovými listy, rozhovory s účastníky, videoreportážemi, apod.

Popis programu je návodem na realizaci aktivit v jiných organizacích. Jednotlivé aktivity se dají ve větší míře využívat i samostatně, a i tyto aktivity je možné adaptovat na vlastní možnosti. Přesné místo realizace aktivit vzdělávacího programu se pochopitelně může měnit v závislosti na umístění organizace. Doporučujeme však vzdělávací program realizovat kompletní ve spolupráci institucí formálního a neformálního vzdělávání tak, jak je to popsáno v tomto popisu.

Není však nutné na této spolupráci trvat, jelikož jsou aktivity programu na základě níže uvedeného popsány tak, aby je mohl realizovat pracovník formálního vzdělávání bez pracovníka v neformálním vzdělávání a naopak. Ze zkušeností, které realizátoři získali během tvorby a ověření vzdělávacího programu, je nutné poznamenat, že největší benefit se objevil díky spolupráci FV a NFV.

Jak je uvedeno výše, je možné jednotlivé aktivity realizovat i samostatně, ale rozhodně po částečné úpravě či vhodným navázáním na jiné aktivity. Níže popsané aktivity programu totiž tvoří dohromady nedílný celek.

Vzdělávací program je možný realizovat na SŠ, v knihovně a případně i v dalších organizacích poskytující neformální vzdělávání. Části programu se také dají realizovat během dlouhodobějších pobytových vzdělávacích akcí, jakými jsou různé studijní pobyty žáků, během kterých se probírají témata práce s informacemi, kritickým myšlením, konstruktivním čtením a další témata, jež jsou předmětem tohoto vzdělávacího programu.

1.13 KALKULACE PŘEDPOKLÁDANÝCH NÁKLADŮ NA REALIZACI PROGRAMU PO UKONČENÍ PROJEKTU

Počet realizátorů/lektorů:

POLOŽKA	PŘEDPOKLÁDANÉ NÁKLADY	
Celkové náklady na realizátory/lektory		12.800 Kč¹
<i>z toho</i>	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů</i>	<i>200 Kč/hodina</i>
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	<i>0 Kč</i>
<i>Náklady na zajištění prostor</i>		<i>0 Kč</i>
Ubytování, stravování a doprava účastníků		0 Kč
<i>z toho</i>	<i>Doprava účastníků</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	<i>0 Kč</i>
Náklady na učební texty		1.000 Kč
<i>z toho</i>	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Rozmnožení textů – počet stran:</i>	<i>1.000 Kč²</i>
Režijní náklady		0 Kč
<i>z toho</i>	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Ubytování organizátorů</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Poštovné, telefony</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Propagace</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Ostatní náklady</i>	<i>0 Kč</i>
	<i>Odměna organizátorům</i>	<i>0 Kč</i>
Náklady celkem		13.800 Kč
Poplatek za 1 účastníka		627 Kč³

¹2 realizátoři * (16 hodin přípravy + 16 hodin realizace aktivit).

²Komerční cena za tisk a fotokopie pracovních listů v tomto vzdělávacím programu.

³Za předpokladu celkového počtu 22 účastníků.

1.14 ODKAZY, NA KTERÝCH JE PROGRAM ZVEŘEJNĚN K VOLNÉMU VYUŽITÍ

<https://www.svkul.cz/o-knihovne/projekty/evropske-projekty/mit-svet-precteny-aneb-spoluprace-knihoven-a-skol-v--usteckem-kraji/> <http://www.rvp.cz>

Toto dílo je vystaveno pod licencí CC BY SA v 4.0. Dílo smí být rozmnožováno a distribuováno prostřednictvím jakéhokoli média a formátu. Lze ho i upravovat pro jakýkoli účel. Je však nutné uvést autorství a poskytnout s dílem odkaz na licenci a vyznačit provedené změny. Odvozená změna musí být vystavena pod stejnou licencí jako původní dílo.

Použité fotografie a jiné grafické materiály jsou autorským dílem tvůrců programu a jsou použity v souladu s pravidly GDPR

2 PODROBNĚ ROZPRACOVANÝ OBSAH PROGRAMU

2.1 TEMATICKÝ BLOK Č. 1 (INFORMAČNÍ PROCES, ZÁKLADY CITAČNÍ ETIKY) – POČET HODIN 12

2.1.1. Téma č. 1 (Informace a informační cyklus) – počet hodin 2

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci maturitního ročníku absolvují téma v klasické učebně, kde je plátno, projektor a PC, z důvodu začlenění diskuze není zcela vhodná počítačová učebna. Téma doporučujeme přednášet v bloku 2 hodin, ale je možné rozdělit jej na 2 samostatné vyučovací hodiny. Vedle poslechu si žáci zapisují informace, zapojují se do dialogu na dané téma a zpracovávají pracovní listy.

Realizátor využívá učebnu s počítačem, projektorem a plátnem, kde promítá žákům maturitního ročníku prezentaci „L1_theorie“. Žáci poslouchají výklad, případně si činí poznámky. Na pokyn realizátora pak v konkrétních příkladech charakterizují informaci a ve spolupráci s realizátorem se naučí informaci formulovat. Poté realizátor s využitím diagramu vysvětlí žákům pojem „informační cyklus“ a ověří, zda jsou žáci schopni význam slova „informační cyklus“ vysvětlit a charakterizovat jeho etapy. Nejvíce prostoru je v teoretické části věnováno diskuzi o Internetu, kterou musí realizátor řídit, aby se žáci věnovali pouze podstatným problémům z této oblasti.

V praktické části zpracovávají žáci pracovní listy. Pracovní list „L1_PL_A“ je určen pro společnou, příp. skupinovou práci. Realizátor nejprve přečte výchozí text a ověří, že všichni žáci mu rozuměli. Pak se přistoupí k ověřování porozumění textu, žáci dostanou přiměřený čas si přečíst zadání otázek, vyhledají v textu odpověď a společně s realizátorem určí správné odpovědi a jejich správnost zdůvodní. V návaznosti na časovou délku předchozí prezentace lze list zpracovat ve 2. hodině.

Metody

Přednáška – žáci se dozvědí nové definice vybraných termínů a seznámí se s průběhem informačního cyklu.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích.

Práce s obrazem – žáci se seznamují se schématy v prezentacích.

Diskuze – žáci za dohledu lektora hledají odpovědi na otázky z prezentace, případně na další otázky, které vyplynou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, pracovní listy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je ověřit, zda žáci znají význam slov „informace“ a „informační cyklus“. Nejdůležitějším cílem je diskuze nad otázkou role Internetu v současném světě informací.

Obsahem teoretické části je diskuze o pojmu „informace“ a hlavně o vlastnostech tohoto pojmu.

V průběhu hodiny si žáci při sledování prezentace a zapisováním informací do poznámkového bloku rozvíjeli kompetence k učení, během diskuze s realizátorem kompetence komunikační a sociální.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci zpracovávají úkoly stanovené v pracovních listech „L1_PL_A“ a „L1_PL_B“.

V této hodině zpracovávají žáci maturitního ročníku pracovní listy „L1_PL_A“ (pokud nebyl již zpracován v předešlé hodině) a „L1_PL_B“. Realizátor přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Pak žáci samostatně zodpovídají jednotlivé úkoly. Je na zvážení realizátora, zda samostatně zpracovávají všechny najednou, nebo je zpracovávají postupně. Po jejich zpracování žáci s realizátorem diskutují správné odpovědi a případně další problémy daného tématu, které vyplynuly z diskuze. Důležité informace si mohou žáci zapsat do poznámek.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace a žáky seznámí s literaturou k danému tématu. Je vhodné uvedenou literaturu přinést a žákům představit.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích.

Pomůcky

Pracovní listy, psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

V průběhu této hodiny při zpracovávání úkolů si žáci rozvíjejí pracovní kompetence, při diskuzi v rámci hledání odpovědi na otázky pak kompetence k řešení problémů a sociální kompetence. Zpracováním nových informací si žáci rozvíjejí kompetence k učení.

2.1.2 Téma č. 2 (Informační zdroje, typy dokumentů) – počet hodin 2

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci maturitního ročníku absolvují téma v klasické učebně, kde je plátno, projektor a PC, z důvodu diskuze není zcela vhodná počítačová učebna. Téma doporučujeme přednášet v bloku 2 hodin, ale je také možné ho rozdělit na 2 samostatné vyučovací hodiny. Vedle poslechu výkladu tématu realizátorem si žáci zapisují informace, příp. poslouchají připravený audiovizuální záznam, dále se zapojují do dialogu na dané téma a zpracovávají pracovní listy.

Realizátor využívá učebnu s počítačem, projektorem a plátnem. Nejprve společně se žáky zopakuje nejdůležitější informace z předchozí lekce, pak promítá žákům maturitního ročníku prezentaci „L2_teorie“. Žáci poslouchají výklad, dále mohou zhlédnout k doplnění typů dokumentů krátký audiovizuální záznam, případně si činí poznámky. Na pokyn realizátora pak v konkrétních příkladech charakterizují uvedené termíny a ve spolupráci s realizátorem se naučí informaci formulovat. Poté realizátor řídí diskuzi o uvedeném informačním zdroji a společně se žáky sestaví přehled základních typů dokumentů. Nejvíce prostoru je v teoretické části věnováno diskuzi o svobodném přístupu k informacím, kterou musí realizátor řídit, aby se žáci věnovali pouze podstatným problémům z této oblasti.

V praktické části zpracovávají žáci pracovní listy. Pracovní list „L2_PL_A“ je určen pro společnou, příp. skupinovou práci. Realizátor nejprve přečte výchozí text a ověří, že všichni žáci mu rozuměli. Pak se přistoupí k ověřování porozumění textu, žáci dostanou přiměřený čas si přečíst zadání otázek, vyhledají v textu odpověď a společně s realizátorem určí správné odpovědi a jejich správnost zdůvodní. V návaznosti na časovou délku předchozí prezentace lze list zpracovat ve 2. hodině.

Metody

Přednáška – žáci se dozvědí nové definice vybraných termínů a seznámí se s typy dokumentů.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích, příp. lze zařadit i poslech audiodokumentu.

Práce s obrazem – žáci se seznamují se schémata v prezentacích, příp. mohou zhlédnout krátký videodokument.

Diskuze – žáci za dohledu realizátora hledají odpovědi na otázky z prezentace, případně na další otázky, které vyplynou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, pracovní listy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je ověřit, zda žáci znají význam slov „informační zdroje“ a ověřit, které typy dokumentů znají. Nejdůležitějším cílem je diskuze nad otázkou role knihoven, muzeí a archívů jako institucí shromažďující informační zdroje (různé dokumenty) a diskuze nad otázkou svobodného přístupu k informacím v současném světě.

Obsahem teoretické části je diskuze o nových pojmech „informační zdroj“, „informační pramen“ a „dokument“ a hlavně o souvislostech nebo rozdílech mezi nimi.

V průběhu hodiny si žáci rozvíjeli kompetence k učení při sledování prezentace nebo audiovizuálního záznamu a zapisováním informací do poznámkového bloku, během diskuze s realizátorem kompetence komunikační, sociální a občanské (svobodný přístup k informacím).

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci zpracovávají úkoly stanovené v pracovních listech „L2_PL_A“ a „L2_PL_B“.

V této hodině zpracovávají žáci maturitního ročníku pracovní listy „L2_PL_A“ (pokud nebyl již zpracován v předešlé hodině) a „L2_PL_B“. Realizátor přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Pak žáci samostatně zodpovídají jednotlivé úkoly. Je na zvážení realizátora, zda samostatně zpracovávají všechny najednou nebo je zpracovávají postupně. Po jejich zpracování žáci s realizátorem diskutují správné odpovědi a případně další problémy daného tématu, které vyplynou z diskuze. Důležité informace si mohou žáci zapsat do poznámek.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace a žáky seznámí s literaturou k danému tématu. Je vhodné uvedenou literaturu přinést a žákům představit.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami dalších dokumentů.

Pomůcky

Pracovní listy, psací potřeby (podle uvážení realizátora další dokumenty).

Podrobně rozpracovaný obsah

V průběhu této hodiny při zpracovávání úkolů si žáci rozvíjejí pracovní kompetence, při diskuzi v rámci hledání odpovědí na otázky pak kompetence komunikativní, k řešení problémů a sociální kompetence. Zpracováním nových informací si žáci rozvíjejí kompetence k učení.

2.1.3 Téma č. 3 (Vyhledávání a ověřování informací, informace v. dezinformace) – počet hodin 2

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Cílem lekce je naučit žáky maturitního ročníku pracovat s informacemi, učit se rozeznávat informace od dezinformace. Nejdůležitějším cílem lekce je naučit žáky ověřovat informace, což je neúčinnějším nástrojem v boji s dezinformačními informačními zdroji. Další důležitým cílem je ověřování komunikativních schopností žáků maturitních ročníků v anglickém jazyce.

Lekce by měla být realizována v běžné učebně s počítačem a dataprojektorem, který je využíván realizátorem k promítání prezentace a pracovních listů. Vhodné je využívat tabuli nebo obdobný nástroj (flipchart) k zapisování neznámých slov a angličtině (případně i jejich překlad). Žáci mají možnost si dělat zápisky. S ohledem na jazykové nároky doporučujeme lekci rozdělit na 2 hodiny.

Realizátor na začátku lekce ověří, jaké žáky znají informační zdroje a zda dokáží formulovat pojem „informace“. Před začátkem výkladu s pomocí prezentace L3_theorie seznámí žáky se slovy či slovními spojeními v anglickém jazyce, o nichž se domnívá, že by nemusely být žákům srozumitelné. Tato slova zapíše na tabuli nebo flipchart, pochopitelně v průběhu lekce je doplňuje. Důležité je, aby realizátor průběžně ověřoval, že všichni žáci rozumí jeho výkladu. Po skončení výkladu s prezentací diskutuje realizátor se žáky o problémech s dezinformacemi, společně se zamyslí nad otázkou, proč dezinformace vznikají.

Metody

Přednáška – žáci se dozvědí nové definice vybraných termínů a prověří své dovednosti komunikace v anglickém jazyce.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými ukázkami textů v prezentacích, příp. lze zařadit i poslech audiodokumentu.

Práce s obrazem – žáci se seznamují s obrázky v prezentaci.

Diskuze – žáci za dohledu realizátora hledají odpovědi na otázky z prezentace, případně na další otázky, které vyplnou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, anglicko-český slovník, tabule (flipchart).

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je ověřit, zda žáci znají význam slova „dezinformace“ a ověřit, zda umějí vyhledávat informace v českém i anglickém jazyce, prověřovat si je. Nejdůležitějším cílem je diskuze nad problémem dezinformačních informačních zdrojů (periodika, sociální sítě) a diskuze na dané téma v anglickém jazyce.

Obsahem teoretické části je diskuze o známých i nových pojmech „informace“, „dezinformace“ a „neviditelný web“ a hlavně o jejich vzájemném propojení.

V průběhu hodiny si žáci rozvíjeli kompetence k učení při sledování prezentace nebo audiovizuálního záznamu a zapisováním informací do poznámkového bloku, během diskuze s realizátorem kompetence komunikační, sociální (komunikace v anglickém jazyce).

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci zpracovávají úkoly stanovené v anglicky psaných pracovních listech „L3_PL_A“ a „L3_PL_B“.

Realizátor přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Doporučujeme přečíst zadání v angličtině a následně je společně přeložit do češtiny. Následně žáci ve dvojicích nebo společně pod vedením realizátora zodpovídají jednotlivé úkoly. Je na zvážení realizátora, zda některým žákům nechá zpracovat pracovní listy samostatně (všechny najednou nebo postupně). Po jejich zpracování žáci s realizátorem diskutují správné odpovědi a případně další problémy daného tématu, které vyplynuly z diskuze. Důležité informace si můžou žáci zapsat do poznámek. V průběhu realizace je nutné ověřovat pochopení textu nebo smyslu otázek v anglickém jazyce. Menší počet úkolů plyne ze zkušenosti při ověřování a časové náročnosti zpracování pracovních listů.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace a žáky seznámí s literaturou k danému tématu. Je vhodné uvedenou literaturu přinést a žákům představit.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy.

Pomůcky

Pracovní listy, anglicko-český slovník, psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

V průběhu této hodiny při zpracovávání úkolů si žáci rozvíjejí pracovní kompetence, při diskuzi v rámci hledání odpovědí na otázky pak kompetence komunikativní (zejména v anglickém jazyce), k řešení problémů a sociální kompetence, vyhledáváním a zpracováním nových informací si žáci rozvíjejí kompetence k učení.

2.1.4 Téma č. 4 (Čtení odborného textu, interpretace textu) – počet hodin 2

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci maturitního ročníku absolvují téma v klasické školní učebně, kde je počítač, projektor a plátno, projektor a PC, z důvodu diskuze není zcela vhodná počítačová učebna. Téma doporučujeme přednášet v bloku 2 hodin, ale je možné rozdělit na 2 samostatné vyučovací hodiny. Vedle poslechu si žáci zapisují informace, učí se pochopit proces čtení, hledají význam slov „čtenářská gramotnost“, pracují s odbornými texty a zpracovávají pracovní listy.

Realizátor a žáci využívají připravených textů k prověření efektivity čtení. Realizátor využívá učebnu s počítačem, projektorem a plátnem, kde promítá žákům maturitního ročníku prezentaci „L4_teorie“. Žáci poslouchají výklad, případně si činí poznámky. Na pokyn realizátora pak v konkrétních příkladech vyhledávají informační jádro daného textu. Nejvíce prostoru je v teoretické části věnováno problematice aktivního a pasivního přístupu k textu, dále vysvětlení pojmu „abstrakt“, je možné zařadit diskuzi o typech paměti a jejich vztahu ke čtení.

V praktické části zpracovávají žáci pracovní listy. Pracovní list „L5_PL_A“ je určen pro společnou, příp. skupinovou práci. Realizátor nejprve přečte otázky a ověří, že všichni žáci rozuměli textu. Pak žáci s pomocí realizátora zodpovídají otázky a zdůvodní správnost odpovědí.

Realizátor seznámí žáky s vybranými publikacemi, které se věnují čtenářské gramotnosti.

Metody

Přednáška – žáci maturitních ročníků se si zopakují pravidla čtenářské gramotnosti.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy.

Práce s obrazem – žáci se seznamují s ukázkami textů nebo schémat v prezentaci.

Diskuze – žáci za dohledu realizátora hledají odpovědi na otázky z prezentace, případně na další otázky, které vyplynou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, pracovní listy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je vymezit obsah pojmu „abstrakt“ a „klíčová slova“. Největším přínosem lekce je ukázka tvorby abstraktu a výběru klíčových slov pro rozvoj dovednosti funkčního čtení a pro potřeby psaní odborné práce.

Obsahem teoretické části je diskuze o potřebě rozvoje čtenářských dovedností.

V průběhu hodiny si žáci rozvíjeli kompetence k učení při sledování prezentace a zapisováním informací do poznámkového bloku též kompetence pracovní. Během následné diskuze s realizátorem rozvíjeli kompetence komunikační a sociální.

2. hodina**Forma a bližší popis realizace**

V této hodině zpracovávají žáci maturitního ročníku pracovní listy „L4_PL_B“. Realizátor nejprve přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Pak žáci samostatně čtou jednotlivé texty a plní zadané úkoly. Je na zvážení realizátora, zda samostatně zpracovávají všechny najednou nebo je zpracovávají postupně. Pokud je potřeba ověřit některé informace, mohou tak učinit žáci společně a podle pokynů realizátora. Je to vhodné zejména proto, aby žáci zbytečně neztráceli čas hledáním v Internetu. Je také na uvážení realizátora, zda vyvolá k vybraným textům diskuzi. Po splnění všech úkolů žáci ověří správnost svých odpovědí.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace, případně představí žákům odbornou literaturu.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích.

Pomůcky

Pracovní listy, psací potřeby, počítač (podle uvážení realizátora další dokumenty).

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je ukázat žákům, jak se správně čte. Dále jsou žáci seznámeni s postupy efektivního čtení. Tyto postupy lze využívat i při zpracování odborných prací. Žáci se učí v diskuzi interpretovat text.

V průběhu této hodiny při zpracovávání úkolů si žáci rozvíjejí pracovní kompetence a kompetence k učení, při diskuzi v rámci hledání odpovědí na otázky pak kompetence komunikativní, k řešení problémů a sociální kompetence.

2.1.5 Téma č. 5 (Citační etika, technické a organizační prostředky podpory citační etiky) – počet hodin 2**1. hodina****Forma a bližší popis realizace**

Žáci maturitního ročníku absolvují téma v prostorách knihovny nebo v klasické učebně, kde je plátno, projektor a PC, z důvodu diskuze není zcela vhodná počítačová učebna. Téma doporučujeme přednášet v bloku 2 hodin, ale je možné rozdělit jej na 2 samostatné vyučovací hodiny. Vedle poslechu si žáci zapisují informace, zapojují se do dialogu na dané téma, vyhledávají odpovědi a zpracovávají pracovní listy.

Realizátor a žáci využívají citační editory. Realizátor využívá učebnu s počítačem, projektorem a plátnem, kde promítá žákům maturitního ročníku prezentaci „L5_teorie“. Žáci poslouchají výklad, případně si činí poznámky. Na pokyn realizátora pak v konkrétních příkladech charakterizují citaci a formulují důvod citování informací na konkrétních příkladech. Nejvíce prostoru je v teoretické části věnováno ukázkám práce s citačními editory. Realizátor nejprve představí užití editorů, pak může na podněty žáků zpracovávat konkrétní citace.

V praktické části zpracovávají žáci pracovní listy. Pracovní list „L5_PL_A“ je určen pro společnou, příp. skupinovou práci. Realizátor nejprve přečte otázky a ověří, že všichni žáci mu rozuměli. Pak žáci s pomocí realizátora zodpovídají otázky a zdůvodní správnost odpovědí.

Realizátor seznámí žáky s některými odbornými publikacemi o citování.

Metody

Přednáška – žáci maturitních ročníků se dozvědí nové definice vybraných termínů a seznámí se s průběhem informačního cyklu.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s informačními zdroji v knihovně.

Práce s obrazem – žáci se seznamují s ukázkami citací v prezentacích.

Diskuze – žáci za dohledu realizátora hledají odpovědi na otázky z prezentace, případně na další otázky, které vyplynou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, pracovní listy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je vymezit obsah pojmu „citace“ a „citační etika. Největším přínosem lekce je ukázka správného citování v publikacích a samostatné vytváření citací žáky.

Obsahem teoretické části je diskuze o potřebě citování a seznámení žáků s citačními styly.

V průběhu hodiny si žáci rozvíjeli kompetence k učení při sledování prezentace a zapisováním informací do poznámkového bloku, též pracovní kompetence a během diskuze s realizátorem kompetence komunikační a sociální.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci zpracovávají úkoly stanovené v pracovním listu „L5_PL_B“.

V této hodině zpracovávají žáci maturitního ročníku pracovní listy „L5_PL_B“. Realizátor se musí před hodinou dostatečně seznámit s citačními pravidly a s prací s manažery. V hodině nejprve přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Pak žáci samostatně zodpovídají jednotlivé úkoly. Je na zvážení realizátora, zda samostatně zpracovávají všechny najednou nebo je zpracovávají postupně. Poslední úkol žáci zpracovávají s pomocí citačního manažera v případě, že je hodina realizována v učebně. Pokud je hodina realizována v knihovně, je alternativou možnost konzultace s realizátorem. Žáci mají k dispozici několik typů informačních zdrojů (knihy, časopisy apod.) a učí se pracovat s citacemi, důležité informace si mohou žáci zapsat do poznámek.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích.

Pomůcky

Pracovní listy, psací potřeby, vybrané knižní tituly nebo časopisy.

Podrobně rozpracovaný obsah

V průběhu této hodiny při zpracovávání úkolů si žáci rozvíjejí pracovní kompetence a kompetence k učení, při diskuzi v rámci hledání odpovědí na otázky pak kompetence komunikativní, k řešení problémů a sociální kompetence.

2.1.6 Téma č. 6 (Autorský zákon a plagiátorství) – počet hodin 2

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci maturitního ročníku absolvují téma v počítačové učebně, kde mají přístup k vlastnímu pc, dále je tam plátno, projektor a PC. Téma doporučujeme přednášet v bloku 2 hodin, ale je také možné ho rozdělit na 2 samostatné vyučovací hodiny. Vedle poslechu výkladu tématu realizátorem si žáci zapisují informace a na počítači vyhledávají informace nebo zpracovávají úkoly, příp. poslouchají připravený audiovizuální záznam, dále se zapojují do dialogu na dané téma a zpracovávají pracovní listy.

Realizátor nejprve zopakuje se žáky maturitního ročníku pravidla citační etiky. V teoretické části vede diskuzi o plagiátorství a seznamuje žáky se základními pravidly autorského zákona. Realizátor využívá počítačovou učebnu, promítá žákům prezentaci „L6_ teorie“. Žáci poslouchají výklad, dále můžou zhlédnout k doplnění typů dokumentů krátký audiovizuální záznam, případně si činí poznámky. Na pokyn realizátora pak vedou diskuzi o nutnosti dodržovat autorská pravidla při psaní odborných prací a o nebezpečí plagiátorství. Realizátor dohlíží, aby se žáci věnovali pouze podstatným problémům z této oblasti. Na závěr představí realizátor žákům seznam témat k samostatné práci, každý žák si zvolí jedno téma. Realizátor také předá žákům informace o rozsahu prací, požadavcích na zpracování a termín jejich prezentací před spolužáky.

V praktické části zpracovávají žáci pracovní listy. Pracovní list „L6_PL_A“ je určen pro společnou, příp. skupinovou práci. Realizátor nejprve přečte výchozí text a ověří, že všichni žáci mu rozuměli. Pak se přistoupí k ověřování porozumění textu, žáci dostanou přiměřený čas si přečíst zadání otázek, vyhledají v textu odpověď, můžou si vyslechnout audiozáznam a na vybrané otázky hledají odpověď v Internetu. Pak společně s realizátorem určí správné odpovědi a jejich správnost zdůvodní. V návaznosti na časovou délku předchozí prezentace lze list zpracovat ve 2. hodině.

Metody

Přednáška – žáci se dozvědí nové definice vybraných termínů a seznámí se s typy dokumentů.

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo s ukázkami textů v prezentacích, vyhledávají informace, příp. lze zařadit i poslech audiodokumentu.

Diskuze – žáci za dohledu lektora hledají odpovědi na otázky kladené realizátorem, případně na další otázky, které vyplynou z diskuze.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby, pracovní listy.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je ověřit, zda žáci znají povědomí o plagiátorství a autorských pravidlech, seznámit je s autorským zákonem a nechat žáky zpracovávat informace s ohledem na dodržování autorských pravidel.

V průběhu hodiny si žáci rozvíjeli kompetence k učení během sledování prezentace, nebo audiovizuálního záznamu, vyhledáváním v Internetu a zapisováním informací do poznámkového bloku. Během diskuze s realizátorem rozvíjeli kompetence komunikační, sociální a občanské (plagiátorství, autorský zákon).

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci zpracovávají úkoly stanovené v pracovním listu „L2_PL_B“.

V této hodině zpracovávají žáci maturitního ročníku pracovní listy „L2_PL_A“ (pokud nebyl již zpracován v předešlé hodině) a „L2_PL_B“. Realizátor přečte žákům zadání a ověří, zda bylo žákům srozumitelné. Pak žáci samostatně zodpovídají jednotlivé úkoly. Je na zvážení realizátora, zda samostatně zpracovávají všechny najednou nebo je zpracovávají postupně. Ke zpracování úkolů využívají žáci internet. Po jejich zpracování žáci s realizátorem diskutují správné odpovědi a případně další problémy daného tématu, které vyplynuly z diskuze. Důležité informace si mohou žáci zapsat do poznámek.

Na závěr lekce realizátor zopakuje při aktivní účasti žáků nejdůležitější informace a žáky seznámí s literaturou k danému tématu. Je vhodné uvedenou literaturu přinést a žákům představit.

Metody

Práce s textem – žáci pracují s připravenými pracovními listy nebo vyhledávají informace v Internetu.

Pomůcky

Pracovní listy, psací potřeby, počítač (podle uvážení realizátora další dokumenty).

Podrobně rozpracovaný obsah

V průběhu této hodiny, při zpracovávání úkolů, si žáci rozvíjejí pracovní kompetence, při vyhledávání odpovědí na otázky pak kompetence k řešení problémů a kompetence sociální. Zpracováním nových informací si žáci rozvíjejí kompetence k učení.

2.2 TEMATICKÝ BLOK Č. 2 (PREZENTACE ŽÁKOVSKÝCH PRACÍ) – POČET HODIN 4

2.2.1 Téma č. 1 (Prezentace žákovských prací) – počet hodin 4

Forma a bližší popis realizace

Žáci maturitních ročníků prezentují své práce, které zpracovávali doma na zadané téma. Doporučený rozsah práce je 3–5 stran A4. Témata musí být z odborné oblasti, nejlépe z oblasti humanitních věd, např. z biologie, geografie, historie apod. V případě odborných škol je nutné zvážit možnosti dostupnosti informačních zdrojů, proto jsou vhodná témata z oblasti ekonomie, práva nebo dopravy apod. Podle možností výuky lze celý blok realizovat v jednom dni, doporučujeme obhajoby realizovat ve dvou dnech po dvou hodinách z důvodu udržení pozornosti žáků.

Realizátor si musí před tímto tematickým blokem vyhodnotit práce žáků a připravit si dotazy. Na začátku bloku stručně připomene hlavní zásady prezentování a pravidla pro průběh lekcí, zejména upozorní na délku výstupu žáků. Každý žák prezentuje své téma max. 5 min. (ve skupině 20 žáků jsou tak potřeba min. 2 vyučovací hodiny). Během prezentace si spolužáci a realizátor mohou dělat poznámky. Po skončení prezentace dochází ke skupinovému hodnocení zpracování tématu a vlastního vystoupení žáka, a to také v doporučeném rozsahu 5 min. (celkem tedy 2 vyučovací hodiny). Nejprve by měl stručně zhodnotit výstup realizátor, zejména s ohledem na požadované parametry práce a jejich dodržení (tzn. hlavně dodržení citačních pravidel). Délku prezentace lze upravit podle potřeby výuky.

Metody

Přednáška – spolužáci se dozvědí nové informace na zvolené téma.

Diskuze – žáci za dohledu realizátora pokládají otázky přednášejícímu spolužákovi na dané téma, hledají odpovědi na položené otázky.

Pomůcky

Počítač, projektor, zápisník, psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

Cílem lekce je rozvíjet komunikativní kompetence žáků prostřednictvím výkladu a diskuze, dále prověřit pracovní kompetence (podle kvality zpracování žákovské práce i přípravy prezentace) a dovednosti nutné k psaní školních odborných prací.

3 METODICKÁ ČÁST

Celý vzdělávací program je zaměřen na osvojení citačních pravidel při psaní odborných prací, porozumění principům autorského zákona, na práci s informacemi a rozvoji vybraných dovedností (zejména čtenářské gramotnosti). Význam tohoto programu spočívá v tom, že připraví žáky středních škol (maturitních ročníků) na psaní maturitní práce a později, při studiu na vysoké škole, na psaní bakalářských a diplomových prací. Celý program je realizován buď v klasických učebnách, nebo v podobných prostorách v knihovně. Není pravděpodobné, že by se žáci mohli seznamovat s programem mimo vzdělávací organizaci.

Žáci maturitního ročníku poznají v 6 lekcích metody odborné práce s informacemi, poznají nové informační zdroje, pokusí se vyzrát na dezinformace a prakticky si zkusí citovat v textu. Svě nabyté dovednosti pak představí realizátorům a spolužákům formou prezentace své žákovské práce.

Pro ověření lekcí jsme zvolili skupinu maturantů čtyřletého a osmiletého gymnázia, proto jsme předpokládali, že realizace programu v jiných středních školách nemusí mít takový spád. Z tohoto důvodu nabízíme možnost realizovat 6 lekcí v dvouhodinových cyklech nebo každou lekci ve dvou jednodinových blocích. Ověřování se zúčastnil i žák se specifickými vzdělávacími potřebami, proto lze konstatovat, že je blok lekcí zvládnutelný i osobami s handicapem. Určité potíže spatřujeme ve čtvrté lekci, která byla realizována v anglickém jazyce. Žáci gymnázia ji zvládli výborně, v případě jazykové bariéry v jiných typech střední školy doporučujeme lekci zkrátit.

Atraktivita celého projektu je zvýšena spoluprací formálního a neformálního vzdělávání. Knihovníci vnesou do programu jiný způsob výkladu než pedagog, navíc je při lekcích prostor k otázkám a diskusi žáků, na což při vyučování nezbývá tolik času. I činnosti v místnostech knihovny jsou pro děti lákavější než práce v lavicích, např. při vyhledávání informací, informačních zdrojů nebo při práci s citacemi. Naší snahou bylo, aby se žáci maturitních ročníků se zájmem vyrovnali s důležitou stránkou odborného bádání, tedy s problematikou citační etiky. Zároveň jsme chtěli rozšířit přehled o možnostech získávání informací v knihovnách nebo v Internetu.

3.1 METODICKÝ BLOK Č. 1 (INFORMAČNÍ PROCES, ZÁKLADY CITAČNÍ ETIKY)

Tento metodický blok slouží k upřesnění průběhu 6 teoretických lekcí programu, s nimiž se žáci seznamují a jimiž si rozvíjejí své znalosti a dovednosti.

3.1.1 Téma č. 1 (Informace a informační cyklus; role Internetu v práci s informacemi)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: Informace, informační cyklus, informační zdroj, Internet

Cíl hodiny: Pracovat s informacemi, pojmenovat úskalí informací v internetu

Příprava před hodinou

Téma bylo zvoleno proto, že práce s informacemi je klíčovou činností v badatelských, studijních i pracovních aktivitách. Nejvíce informací je v současné době hledáno v Internetu, proto se práce s Internetem opakuje ve všech lekcích. V této lekci se věnujeme především problematice pravdivosti informací. Práce s Internetem je volena také z důvodu efektivnější motivace žáků.

Realizátor se musí seznámit s cílem hodiny, připravit si výpočetní techniku, pročíst pracovní materiály a případně si vyhledat vlastní definice nových termínů. Zároveň je vhodné, aby si realizátor podle návodu tohoto metodického listu připravil další příklady, zejména s ohledem na oblast zájmů cílové skupiny (druh střední školy). Obdobně si takto může připravit ukázkou videa z kanálu youtube.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vyhledávají informace v připravených textech nebo ve volných zdrojích, zpracovávají je a zapisují si je do poznámkových bloků, snaží se vyjadřovat věcně své postřehy a názory.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory, komunikují navzájem o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy při dodržení vymezeného časového limitu, příp. plní další úkoly stanovené realizátorem.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci prohlubují znalosti o kulturním povědomí, případně si rozšiřují povědomí v jiné, odborné oblasti, projevují pozitivní postoj k historickému, kulturnímu i přírodnímu dědictví a snaží se jej chránit. Učí se spolupracovat se spolužáky, respektovat jejich rozdílné názory či postoje.

Práce s prezentací

Realizátor promítá powerpointovou prezentaci, komunikuje se žáky, klade jim návodné otázky. Nechá žáky charakterizovat pojem „informace“, pojmenovat vlastnosti informace, vybrat nejlepší definici a zhodnotit ji.

Vlastnosti informace: srozumitelnost, relevantnost, včasnost aj.

Další informace: „Chemická značka vodíku je H“ (realizátor si může připravit ukázkou další informace podle oboru vzdělání žáků).

Než představí realizátor modelové schéma, nechá žáky stanovit etapy informačního cyklu – vhodné je, aby žáci zapisovali etapy na tabuli (flipchart).

Příklady utajování informací: vojenství, hospodářská soutěž, kriminalistika aj.

Služby Internetu: přenos informací, ukládání informací, obchodování, reklama aj.

Internet je v prvé řadě nástroj k přenosu informací (technické zařízení).

Nejzávažnějším problémem při práci s informacemi na Internetu je ověřitelnost pravdivosti.

Práce s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí realizátora odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

3.1.2 Téma č. 2 (Informační zdroje; typy dokumentů)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: Informační zdroj, informační pramen, informační kanál, přenos, informací, dokument

Cíl hodiny: Pracovat s různými informačními prameny, určovat typy dokumentů

Příprava před hodinou

Téma bylo zvoleno proto, že v současné době mnoho lidí v soukromém i pracovním (vzdělávacím) životě nevěnuje dostatečnou pozornost původu informací, jejich kvalitě a pravdivosti. V dnešním světě existuje celá řada informačních zdrojů, je vhodné pracovat s dalšími dokumenty ve hmotné podobě (knihy, časopisy, fotografie) nebo digitalizované podobě (audiovizuální záznamy). Jejich výběr ponecháváme na realizátorovi projektu, měl by vybrat takové dokumenty, které jsou blízké skupině žáků a budou vhodně doplňovat prezentaci a pracovní listy. Je třeba stále myslet na vhodnou motivaci žáků, především správným výběrem dokumentů.

Realizátor se musí seznámit s cílem hodiny, připravit si výpočetní techniku, pročíst pracovní materiály a případně si vyhledat vlastní definice nových termínů. Zároveň je vhodné, aby si realizátor připravil příklady různých typů dokumentů, zejména s ohledem na oblast zájmů cílové skupiny (druh střední školy).

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vyhledávají informace v připravených textech nebo ve zvoleném audiovizuálním záznamu, zpracovávají je a zapisují si je do poznámkových bloků, snaží se vyjadřovat věcně své postřehy a názory.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory, komunikují navzájem o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy při dodržení vymezeného časového limitu, příp. plní další úkoly stanovené realizátorem (vyhledávání informací ve vybraných publikacích).

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci prohlubují znalosti o svobodném přístupu k informacím. Učí se spolupracovat se spolužáky, respektovat jejich rozdílné názory či postoje.

Práce s prezentací

Realizátor promítá powerpointovou prezentaci, komunikuje se žáky, klade jim návodné otázky. Nechá žáky charakterizovat pojmy „informační pramen“, „informační zdroj“, vybrat jejich nejlepší definici a zhodnotit ji.

Při probírání sekundárních pramenů je nutné vysvětlit, co je katalog a co je bibliografie, případně ukázat nějakou tištěnou bibliografii.

Katalog – podle České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy je to seznam dokumentů zpracovaný podle určitých zásad, pravidel a hledisek.

Ukázat Portál Národní knihovny ČR:

https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=base-list [online]. [cit. 2020-04-07]

Předvést práci se Souborným katalogem ČR hledáním konkrétního titulu.

Práce s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

3.1.3 Téma č. 3 (Vyhledávání a ověřování informací; informace v. dezinformace)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: Vyhledávání informací (seeking information, searching information, information retrieval), rešeršní strategie (search strategy), databáze (databases), databázová centra (database vendors), bibliografické, plnotextové, faktografické databáze (bibliographic, full-text, factual databases), digitální knihovny (digital libraries), vědecké informace (scientific information), informační průmysl (information industry), veřejné knihovny (public libraries), vysokoškolské knihovny (academic libraries), odborné knihovny (special libraries), dezinformace (misinformation).

Cíl hodiny: Seznámit žáky s rolí informačních zdrojů (např. databází, digitálních knihoven, databázových center), které jsou ověřitelné a s odbornou autoritou (úrovň), vysvětlit přístupy k nim (např. přes knihovny veřejné, univerzitní, odborné), neboť jde o zdroje velmi často tzv. licencované, tj. na základě registrace, platby apod. Nejsnadnější a nejsystémovější je cesta využívání přes knihovny.

Příprava před hodinou

Realizátor může dát cíl lekce do kontextu s tzv. informační explozí, nárůstem dokumentové komunikace, kvantitativním nárůstem informací, kdy je třeba umět najít podstatné informace, které řeší uživateli tzv. informační potřebu. Potřeba získávat a analyzovat informace v souladu s principy kritického myšlení.

Vhodné je prezentovat v cizím jazyce několik zásadních termínů z dané oblasti. Je vhodné vysvětlit stručně vznik automatizace a digitalizace dokumentové komunikace a případně zmínit i historii informačního průmyslu (60. léta 20. století). Vznik prvních databázových center a textových databází odborných a vědeckých informací se děl ve Spojených státech. Postupně přecházel tento vývoj do dalších zemí.

Lze vysvětlit tzv. viditelný a neviditelný web. Neviditelný (invisible) web není indexován vyhledávacími nástroji typu Google, Seznam, Yahoo aj. Je chráněn a oddělen od těchto indexačních nástrojů a přístup je možný většinou na základě speciálního licenčního vstupu.

Také je možné zdůraznění těchto přístupů s rozvojem internetu a programu tzv. informačních dálnic (počátek 90. let), jejichž iniciátorem byl tehdejší viceprezident USA Al Gore. Informační zdroje a knihovny jsou díky internetovému prostředí uživatelsky přívětivě přístupnější.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vnímají základní kategorizaci informačních zdrojů, zejména elektronických, a jejich roli pro studium, vědu, výzkum, odbornou práci, zpracovávají poznatky a zapisují si je, mohou vyjadřovat věcně své postřehy a názory, a to v anglickém jazyce.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory, komunikují navzájem o vybraných tématech, rozšiřují si novou slovní zásobu včetně slovní zásoby v anglickém jazyce, výuka a komunikace je vedena v anglickém jazyce.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy, příp. plní další úkoly stanovené realizátorem.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci prohlubují znalosti o fenoménu informací, informační společnosti, informačním průmyslu, historii vzniku informačního sektoru a jeho významu v rámci informační společnosti a svobodného přístupu k informacím včetně schopnosti odlišovat informace a dezinformace, resp. také neověřené informace, učí se pracovat s prvky informační etiky.

Práce s prezentací

Realizátor promítá prezentaci, může povzbudit komunikaci se žáky/studenty v anglickém jazyce, klade jim návodné otázky vysvětluje základní terminologii, která se v práci s elektronickými informačními zdroji vyskytuje.

Informační exploze, kvantitativní nárůst informací, vznik informačního průmyslu v 60. letech minulého století v USA, kategorizace informačních zdrojů s důrazem na databáze bibliografické, plnotextové a faktografické.

Přístupové cesty k odborným informacím, také vědeckým informacím přes různé typy knihoven (veřejné, odborné, akademické aj.). Osvětlení významu knihoven ve svobodném přístupu k informacím.

Intuitivní a analytické metody vyhledávání. Analytické jsou např. v souvislosti s pokročilými vyhledávacími (rešeršními) strategiemi, kdy se užívají např. Booleovy operátory (AND, OR, NOT).

Práce s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou text a provedou doplnění správných slov. Některé možnosti jsou mírně matoucí, aby připomínaly dezinformaci nebo nesprávné tvrzení. Žáci komunikují případně s realizátorem. Je provedeno společné vyhodnocení, případně diskuze, pokud neexistují jednoznačnosti.

Text je zvolen mírně odbornější z oblasti historie očkování, která má dobrou vazbu na odborné a vědecké informace (je možné dohledání v databázích, např. PubMed/Medline, která je volně přístupná přes internet, a přitom jde o kvalitní zdroj vědeckých lékařských informací) a zároveň je tato tematická oblast zatížena dezinformacemi.

Pracovní list B – žáci pracují samostatně s kratším textem, který je mírně komplementární k tématu očkování. Otázky/tvrzení jsou zatíženy dezinformacemi (např. očkování způsobuje autismus – dezinformace, mj. vzniklá manipulací a zfalšování vědeckých výsledků v poměrně nedávné době).

Náměty, doporučení, zkušenosti

Je možné v případě dostatku času ve vyučovací lekci dát žákům další příklady ověřování nevědeckých nebo dezinformačních tvrzení, podnítit diskuzi.

Žáci si tak mohou tvrzení v anglickém textu ověřovat v odborných zdrojích. Identifikace dezinformací není snadná a žáci se tak učí reagovat na texty, které zdánlivě vypadají jako ověřené, ale jde často o neodbornou nebo dokonce záměrně dezinformační a manipulativní záležitost. Diskuzně se lze věnovat rozdílu volných informačních zdrojů na otevřeném Internetu a ve zdrojích, které jsou odborné (často licencované, profesionálně zpracované) a přístupy vedou přes informační instituce a knihovny.

Pozorné čtení textu, ověřování informací přes důvěryhodné informační zdroje podporuje kritické myšlení žáků a vytváří obranu opřed manipulačními praktikami, které charakterizují dnešní dobu volnosti informací a realizátor tak může propojovat další témata ve vazbě na využívání elektronických informačních zdrojů.

Vzhledem ke komunikaci v anglickém jazyce je třeba počítat lépe s větší časovou dotací a lekci pojmout např. dvouhodinově.

3.1.4 Téma č. 4 (Čtení a zpracování obsahu)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: Čtení, kritické čtení, analýza obsahu, práce s informacemi, informační přetížení, redukce textu.

Cíl hodiny: Pracovat s informacemi v textu různými metodami čtení a pochopení textu, rozvíjet kritické čtení, identifikovat v textu tzv. informační jádro. Naučit se používat strukturní čtení, analyzovat obsah. Procvičit psaní výtahů z textu a abstraktu.

Příprava před hodinou

Realizátor dá cíl lekce do kontextu s tzv. informační explozí, nárůstem dokumentové komunikace, kvantitativním nárůstem informací, kdy je třeba odlišovat informace a dokumenty podstatné od méně důležitých. Je možné zmínit tzv. informační přetížení. Téma je zvoleno také z důvodu, že studenti nepracují často s textem soustředěně, způsob čtení je částečně neefektivní ve vztahu ke zpracování a správnému pochopení obsahu. Existují také různé způsoby čtení, na které realizátor může upozornit (čtení novin, odborného článku čtení v kontextu učení, čtení se pak může lišit rychlostí, může být několikeré po sobě a vždy s jiným účelem apod.). Důležitá je také schopnost/dovednost redukovat text, tj. umět vytěžit to podstatné z daného textu, lze hovořit o identifikaci tzv. informačního jádra.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vyhledávají informace v připravených textech, zpracovávají je a zapisují si je, učí se efektivně číst a zpracovávat výtah a abstrakt textu.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory, komunikují navzájem o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy, příp. plní další úkoly stanovené realizátorem.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci prohlubují znalosti o fenoménu informací, informační společnosti, která se vyznačuje celou řadou jevů – svobodou, cenzurou, dezinformacemi, informačními šumy.

Práce s prezentací

Realizátor promítá prezentaci, může povzbudit komunikaci se žáky studenty, klade jim návodné otázky. Žáci se vyjadřují k problematice informační exploze a kvantitativního nárůstu informací. Dále se vyjadřují k příčinám a projevům přetížení a zahlcení člověka informacemi

Realizátor se zaměří na nutnost umět odlišovat podstatné a ověřitelné informace od méně podstatných či neověřitelných.

Realizátor seznamuje žáky se zásadami správného čtení a s jeho rolí v příjmu informací, čtení je integrovaný výkon – soustředění na formu a obsah, pochopení textu, rozvíjení kritického čtení a kreativní čtení.

Připravit si a představit příklady aktivního čtení versus pasivní čtení.

Představit (nebo zopakovat, přiblížit) žákům čtení „elektronického“ textu, online čtení, vazby na moderní zobrazovací jednotky textu (tablety, mobilní prostředky, nové typy displejů).

Naučit se redukovat text – např. pomocí abstraktování, tj. vytvoření abstraktu z daného textu, jeho účel a smysl, lze se opřít o definice z nějaké encyklopedie a v tomto případě je Wikipedie ověřitelným informačním zdrojem

Práce s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

3.1.5 Téma č. 5 (Citační etika; technické a organizační prostředky podpory citační etiky)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: citační etika, citační manažery, norma ČSN ISO 690, citační styly

Cíl hodiny: Seznámit se se základními pravidly a principy pro tvorbu bibliografických citací, naučit se pracovat s citačními manažery neboli generátory citací, rozpoznat citační styly.

Příprava před hodinou

Téma bylo zvoleno proto, že je při psaní odborného textu vyžadováno, aby se uváděly odkazy na zdroje, z nichž text vychází a ze kterých autor textu čerpal, když text psal. Je potřeba žákům vysvětlit, proč musíme citovat. Upozornit je na fakt, že existuje tzv. citační etika a že existují pravidla pro strukturu bibliografické citace. Tato pravidla se liší podle typu dokumentů, ale žáci se nemusí učit pravidla a místo toho mohou využívat generátory citací. Práci s nimi jim realizátor předvede na konkrétních příkladech, knihách, které se donesou ze školní knihovny, pokud lekce neprobíhá přímo v knihovně. Výběr knih lze ponechat na realizátorovi projektu, měl by vybrat takové knihy, které by žáci použili při psaní textu a budou vhodně doplňovat prezentaci a pracovní listy. Je třeba stále myslet na vhodnou motivaci žáků, především správným výběrem dokumentů. Motivaci žáků lze ale zvýšit tím, že si knihy vyberou sami, a to buď v knihovně, nebo z hromady knih, které si realizátor vybral v knihovně a nechal donést.

Realizátor se musí seznámit s cílem hodiny, připravit si výpočetní techniku, odzkoušet práci s generátorem citací, pročíst pracovní materiály a případně si vyhledat vlastní definice nových termínů. Zároveň je vhodné, aby si realizátor připravil příklady různých typů dokumentů, zejména s ohledem na oblast zájmů cílové skupiny (druh střední školy).

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vyhledávají informace v připravených textech nebo v katalozích v knihovně, zpracovávají je a zapisují si je do poznámkových bloků, učí se správně citovat zdroje informací.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory a se zaměstnanci knihovny, komunikují navzájem o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy při dodržení vymezeného časového limitu, zejména se učí vyhledávat informace o publikacích a kontrolují správnost a úplnost bibliografických údajů ve vybraných publikacích.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci opakují a rozšiřují zásady etického chování. Učí se spolupracovat se spolužáky nebo se zaměstnanci knihovny, dodržují pravidla knihovního řádu v knihovně.

Práce s prezentací

Realizátor promítá powerpointovou prezentaci, komunikuje se žáky, klade jim návodné otázky. Nechá žáky, aby diskutovali o tom, co je a co není etické chování, než jim ukáže v prezentaci, jak je definován pojem citační etika.

Realizátor uvede příklady citace. Pro pobavení lze začít citáty, které pronesly osobnosti a které lze najít např. na <https://citaty.net/> [online]. [cit. 2020-04-07]

(„Pes je jediné stvoření na světě, které vás miluje víc než sebe.“ — Josh Billings)

Realizátor položí žákům otázku “Proč citujeme” a shromáždí jejich odpovědi, příp. návodnými větami jim napovídá, teprve poté jim ukáže snímek č.5

Na snímcích č. 7 a 8 žákům realizátor ukáže, jak se na první pohled pozná, zda je citována kniha, článek na webu nebo článek v časopise.

Práce s knihami – žáci se pokusí v knize najít autora, název, rok vydání, příp. ISBN a vytvořit jednoduchou citaci.

Práce s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

3.1.6 Téma č. 6 (Autorský zákon a plagiátorství)

1. + 2. hodina

Klíčové pojmy: autorský zákon, plagiátorství

Cíl hodiny: Seznámit se s autorským zákonem, pochopit, co je plagiátorství, a varovat žáky před následky, ke kterým plagiátorství vede

Příprava před hodinou

Téma bylo zvoleno proto, že žáci sice o existenci autorského zákona slyšeli a byli varováni před stahováním filmů, videí a obrázků z internetu, ale nemusí tušit, k čemu vede přebírání cizích textů z internetu. I když plagiátorství bylo v poslední době hodně medializováno, je potřeba je s žáky podrobně probrat, protože píšou odborné texty nebo je budou v budoucnu psát. Vzhledem k tomu, že výuka bude probíhat v počítačové učebně, je třeba prověřit, zda na počítačích nejsou nějaká omezení, která by zabraňovala pracovat s následujícími webovými stránkami:

https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=base-list [online]. [cit. 2020-04-07]

<https://www.citace.com/> [online]. [cit. 2020-04-07]

<https://registrkrameriu.mzk.cz/> [online]. [cit. 2020-04-07]

<http://www.digitalniknihovna.cz/mzk> [online]. [cit. 2020-04-07]

Realizátor se musí seznámit s cílem hodiny, připravit si výpočetní techniku, odzkoušet práci s generátorem citací, se Souborným katalogem ČR, s databází ANL, s vyhledáváním plných textů v digitálních knihovnách, konkrétně v digitálních knihovnách pracujících v systému Kramerius. Dále musí realizátor pročíst pracovní materiály a případně si vyhledat vlastní definice nových termínů. Pokud se nepočítá s tím, že by kurz byl zakončen zpracováním odborného textu na témata, která by si žáci předem vybrali, je potřeba připravit na tuto lekci okruh témat, pro něž by si žáci v této lekci vyhledali odbornou literaturu s využitím výše zmíněných webových stránek.

Poznámka: Tato lekce probíhá v počítačové učebně. Na jejím začátku lektor zopakuje problematiku citování z 5. lekce a vysvětlí funkci Souborného katalogu (katalog obsahující informace o knihách v největších knihovnách na území ČR). Studenti si poté spustí generátor citací na jedné kartě a Souborný katalog na druhé kartě. Odzkouší si vytvoření citace podle údajů o knize, kterou najdou v Souborném katalogu (zadají jméno oblíbeného autora či název knihy, kterou nedávno četli). Bude stačit, když pak do generátoru citací zadají ISBN (podle zájmu mohou ale zkusit užití generátoru na knize, která nemá ISBN, pak musí vyplnit jednotlivé údaje jako název, místo a rok vydání apod.). Vygenerovanou citaci pak porovnájí s citací, která je k dispozici u jednotlivého titulu v Souborném katalogu. Hlavním důvodem, proč tato lekce proběhne v počítačové učebně, je však naučit se vyhledat v databázích na internetu literaturu k tématu, o němž napíší studenti referát a připraví si k němu prezentaci – viz úkoly na konci pracovního listu B (samostatná činnost) pro 6. lekci.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – v rámci výukové lekce žáci vyhledávají informace v připravených prezentacích nebo v audiovizuálním záznamu, příp. v internetu, zpracovávají je a zapisují si je do poznámkových bloků, učí se vyhledávat v databázích.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory a se zaměstnanci knihovny, komunikují navzájem o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci pracovní listy při dodržení vymezeného časového limitu, zejména pracují na počítači a s pomocí citačního manažeru se učí správně zpracovávat citace z odborných publikací.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci opakují a rozšiřují zásady ochrany autorských práv, snaží se pojmenovat společenské problémy s plagiátorstvím. Učí se spolupracovat se spolužáky a respektovat jejich názory..

Práce s prezentací

Realizátor promítá powerpointovou prezentaci, komunikuje se žáky, klade jim návodné otázky.

U snímku č. 3 pustí žákům dvouminutové vzdělávací video Autorský zákon na internetu. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=pBZULadKrd8> [online]. [cit. 2022-08-02]. Po jeho shlédnutí nechá žáky, aby pohovořili o současné situaci se stahováním videa, písniček a obrázků.

U snímku č. 4 realizátor zdůrazní, že plagiátorství je porušením citační etiky, o které se mluvilo v předchozí lekci. Vyzpovídá žáky, aby řekli, co si zapamatovali z minula.

U snímku č. 5 realizátor vysvětlí na příkladech rozdíl mezi parafrází a kompilací. Vyzve žáky, aby každý z nich uvedl všeobecně známý fakt.

U snímku č. 6 realizátor připomene, že v knihovnách se masivně digitalizují staré knihy, noviny a časopisy. Ve vzniklých digitalizátech lze plnotextově vyhledávat a dostávat se tak k informacím, o kterých současná generace už nic neví. Autorský zákon sice neumožňuje některé digitalizáty zpřístupnit na internetu, ale pro uživatele knihoven jsou v knihovnách určeny počítače, na nichž mají zpřístupněny všechny zdigitalizované dokumenty.

U snímku č. 7 realizátor upozorní na skutečnost, že i pro seznam použité literatury platí pravidla.

Odpovědi pro práci s pracovními listy

Pracovní list A – žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky.

3.2 METODICKÝ BLOK Č. 2 (PREZENTACE ŽÁKOVSKÝCH PRACÍ)

Tento metodický blok slouží k upřesnění průběhu praktického ověřování získaných dovedností a znalostí žáky, a to formou prezentace zpracování zadané práce.

3.2.1 Téma č. 1 (Prezentace žákovských prací)

1. až 4. hodina

Klíčové pojmy: prezentování, žákovská práce

Cíl hodiny: Ověřit, do jaké míry si žáci osvojili nové dovednosti a znalosti a jak jsou schopni je prakticky využívat, zde při psaní žákovské práce

Příprava před hodinou

Realizátor si stanoví dobu, jakou mají žáci na prezentaci prací. Jejich prezentace vybere dopředu, podle typu úložiště zkontroluje data antivirovým programem. Dále je nutné se seznámit s obsahem prací a připravit si jejich hodnocení. S tématem práce by měli být dopředu seznámeni i další účastníci výuky, aby si mohli připravit doplňující otázky. Pro hodnocení je vhodné připravit standardy v souladu se školním řádem.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – zpracováním žákovské práce žáci získali další informace (formálního rázu i odborného) ve vztahu ke zvolenému tématu. V rámci hodin dochází i k osvojení prezentačních dovedností a ke zvýšení standardu užívání výpočetní techniky.

Kompetence komunikativní – v rámci výukové lekce žáci komunikují s realizátory a se spolužáky o vybraných tématech a argumentují tak, aby obhájili své názory, učí se odpovídat bez přípravy na dotazy a rozšiřují si aktivní užití nové slovní zásoby.

Kompetence pracovní – v rámci výukové lekce zpracovávají žáci odbornou práci na specializované téma a musí si připravit prezentaci pro ostatní účastníky hodiny.

Kompetence občanské a sociální – v rámci výukové lekce si žáci opakují zásady správné komunikace, veřejného vystupování a společenského chování. Učí se respektovat názory spolužáků.

4 PŘÍLOHA Č. 1 – SOUBOR MATERIÁLŮ PRO REALIZACI PROGRAMU

Všechny materiály jsou doloženy na datovém úložišti.

5 PŘÍLOHA Č. 2 – SOUBOR METODICKÝCH MATERIÁLŮ

5.1 METODICKÝ LIST Č. 1 - ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí realizátora odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

Odpovědi: 1B, 2A – studená válka, 2B – Sputnik, 3C – 1969, 3D – Sputnikománii, 3B.

Pracovní list B

Žáci zpracovávají tento list samostatně.

Odpovědi: 1C, 2D, 3A – Ipsos, 3B – 11 %, 3C – zábavu.

<i>Hejt</i>	= nenávidný komentář vůči youtuberovi nebo tématu
<i>Meet up</i>	= individuální setkání s youtuberem
<i>Live stream</i>	= živý přenos videa, kde youtuber komunikuje s fanoušky
<i>Prank</i>	= žertovné video, v němž si youtuber z někoho vystřelí
<i>Merch</i>	= předměty s logem, jménem nebo sloganem youtubera
<i>Let's play</i>	= označení youtubera, který hraje hry
<i>Diy</i>	= instruktážní video, jak si něco udělat
<i>Skech</i>	= krátká scénka s příběhem
<i>Fanmail</i>	= otevírání balíčků a dárků od fanoušků
<i>Haul</i>	= youtuber představuje zboží, které si nakoupil

1969 – C. Přenos prvních paketů na ARPANET

1985 – G. První registrovaná doména *.COM

1987 – H. Vzniká pojem „Internet“

1990 – D. ARPANET vyřazen z provozu

1991 – A. World Wide Web (WWW)

1992 – B. internet zaveden do ČR

1994 – E. Počátek fulltextového vyhledávání na internetu

2010 – F. internet má přes 2 miliardy uživatelů

E-mail	přenos textu, rychlý v čase	×	spam
Webová stránka	předpoklad vyšších ICT kompetencí	×	nároky na uložení

Youtube	přenos obrazu a zvuku	×	vysoké nároky na připojení
Facebook	přenos informací	×	falešná identita

Náměty, doporučení, zkušenosti

Ukázky z práce youtuberů

<https://www.youtube.com/watch?v=EJVtMbEW5DA> [online]. [cit. 2020-04-07]

<https://www.youtube.com/watch?v=0ECKV78xgaQ> [online]. [cit. 2020-04-07]

V případě zájmů žáků je možné pracovat s účtem v kanálu youtube a zpracovat vlastní video s libovolným námětem (představením vybrané informace).

V případě zájmu žáků lze lekci také zaměřit na sociální sítě (facebook, twitter, google+), na pravidla komunikace v těchto informačních kanálech, příp. zmínit právní problematiku komunikace v sociálních sítích.

5.2 METODICKÝ LIST Č. 2 – ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

Odpovědi: 1D, 2A – Marathonu, 2B – 40 dnů, 2C – Los Angeles, 2D – dva měsíce, 3B.

Pracovní list B

Žáci zpracovávají tento list samostatně.

Odpovědi: 1B, 2A - vlastní/původní, 2B – bibliografie, 2C – nejsou, 2D – radit, 3D.

Náměty, doporučení, zkušenosti

Realizátor by měl ověřit, zda si žáci půjčují knihy (publikace), zda vědí, jaké dokumenty si mohou v knihovně půjčit a také jim vysvětlit, jak se má postupovat, když si potřebujete půjčit knihu, kterou vaše knihovna nemá.

Je vhodné zmínit meziknihovní výpůjční službu (MVS), souborné katalogy, představit portál knihovny.cz.

<https://www.knihovny.cz/>

5.3 METODICKÝ LIST Č. 3 – ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou text a provedou doplnění správných slov. Některé možnosti jsou mírně matoucí, aby připomínaly dezinformaci nebo nesprávné tvrzení. Žáci komunikují případně s realizátorem. Je provedeno společné vyhodnocení, případně diskuze, pokud neexistují jednoznačnosti.

Je zvolen mírně odbornější text z oblasti historie očkování, který má dobrou vazbu na odborná témata (je přístupná přes internet, a přitom jde o kvalitní zdroj vědeckých lékařských informací) a zároveň je tato tematická oblast zatížena dezinformacemi.

Odpovědi: 1. C, 2. A - Edward Jenner, B - immune, C - 1796, D – touch, 3. A.

Pracovní list B

Žáci pracují samostatně s kratším textem, který je mírně komplementární k tématu očkování. Otázky/tvrzení jsou zatíženy dezinformacemi (např. očkování způsobuje autismus – dezinformace, mj. vzniklá manipulací a zfalšováním vědeckých výsledků v poměrně nedávné době). Žáci zpracovávají tento list samostatně, na začátku se jim poskytne slovníček méně běžných výrazů.

<i>beam</i>	= vyslat zářivý úsměv
<i>chubby-cheeked</i>	= s buclatou tvářičkou
<i>lap</i>	= klín
<i>recoil</i>	= zaleknout se
<i>wriggling</i>	= vrtící se

Odpovědi: 1D, 2D, 3A sleeve, 3B smiled, 3C woke up.

Náměty, doporučení, zkušenosti

Je možné, v případě dostatku času ve vyučovací lekci, dát žákům další příklady ověřování nevědeckých nebo dezinformačních tvrzení, podnítit diskuzi.

Žáci si tak mohou tvrzení v anglickém textu ověřovat v odborných zdrojích. Identifikace dezinformací není snadná a žáci se tak učí reagovat na texty, které zdánlivě vypadají jako ověřené, ale jde často o neobornou nebo dokonce záměrně dezinformační a manipulativní záležitost. Diskuzně se lze věnovat rozdílu volných informačních zdrojů na otevřeném Internetu a ve zdrojích, které jsou odborné (často licencované, profesionálně zpracované) a přístupy vedou přes informační instituce a knihovny.

Pozorné čtení textu, ověřování informací přes důvěryhodné informační zdroje podporuje kritické myšlení žáků a vytváří obranu opřed manipulačními praktikami, které charakterizují dnešní dobu volnosti informací a realizátor tak může propojovat další témata ve vazbě na využívání elektronických informačních zdrojů.

Vzhledem ke komunikaci v anglickém jazyce je třeba počítat lépe s větší časovou dotací a lekci pojmout např. dvouhodinově.

5.4 METODICKÝ LIST Č. 4 – ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou text (je možné dát časový limit, ale není nutné) a odpoví na otázky, aby prokázali, zda pochopili správně vyznění textu a zapamatovali si nějaké základní údaje. Jde o otevřené otázky, proto odpovědi jsou modelové a je třeba porovnat je s původním textem. Lze obodovat jednotlivé otázky, aby dávaly dohromady 100 bodů, ale není to podmínkou. Jde o diskuzi, zda bylo žákem zachyceno to podstatné, a to co chybělo.

Otázky mohou být známy předem, ale nemusí (pak se testují paměťové schopnosti).

Vyjáďte obsah čteného textu ve 4–6 řádcích neboli vytvořte abstrakt:

Např.: Některé velké americké firmy rozmisťují na ulicích schránky pro získání námětů na nové výrobky nebo na inovaci výrobků. Zdarma se tak získají technické nápady a ten, kdo nápad dal, může získat odměnu. Vypracovávají se také seznamy vědeckotechnických problémů s cílem využít tvůrčího potenciálu drobných podniků a nezávislých vynálezců.

Napište 4–6 klíčových slov, která vyjadřují nejlépe obsah textu:

Schránky na nápady – motivace odměnou – tvůrčí potenciál – seznamy vědeckotechnických problémů.

Doplňující kontrolní otázky:

Co a proč dělají velké americké firmy?

- a) rozmisťují schránky námětů na ulicích;
- b) aby tak získaly nápady.

O jakém psychologickém principu se hovoří?

Využití ctižádosti toho, kdo podává nápady.

Jaké jméno společnosti je uvedeno v textu v souvislosti s jejími výrobky?

Procter and Gamble.

Co dělají zprostředkovatelé (tzv. Idea Brokers)?

Prodávají korporacím nadšence zaujaté zpracováním nějakého technického nápadu.

S jakým záměrem se publikují seznamy vědeckotechnických problémů?

S cílem využít tvůrčího potenciálu drobných podniků a nezávislých vynálezců.

Náměty, doporučení, zkušenosti

Je možné, v případě dostatku času ve vyučovací lekci, dát žákům další text(y), pro které již ani nemusí být připraveny otázky, ale cílem bude vytvořit z nějakého zajímavého textu (nejlépe s prvky poučení, vhodné jsou tzv. věcné texty, např. odborný, novinářský) abstrakt a napsat několik tzv. klíčových slov, kterými by se dal text indexovat, tj. vyjádřil by se termíny na úrovni významových slov nebo sousloví obsah čteného. Jde o dva příklady nácvičku schopnosti text redukovat – na úroveň abstraktu a na úroveň klíčových slov. Lze také diskutovat nad názvem článku, zda je vhodný a vyjadřuje obsah čteného. Lze zdůraznit, že u věcných textů je vhodné, aby titulek textu (článku, kapitoly z knihy, název konferenčního příspěvku apod.) vyjadřoval rovněž obsah čteného. Jde také o příklad redukce textu, a to zejména v odborných a vědeckých komunikacích.

5.5 METODICKÝ LIST Č. 5 – ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky. Je nanejvýš vhodné odpověď podpořit konkrétní citací.

Odpovědi:

Správná odpověď je: 7, 5, 3, 4, 1, 6, 2

ROTH, Günter D. *Encyklopedie počasí: jak porozumět počasí a meteorologickým předpovědím*. Praha: Knižní klub, 2000. ISBN 80-242-0228-x.

Správná odpověď je: 5, 2, 1, 4, 7, 6, 3

BOBEK, Michal. *Jak (ne)citovat judikaturu Soudního dvora Evropských společenství*. Soudní rozhledy, 2005, 11(3), s. 85-86. ISSN 1211-4405.

Správná odpověď je: a

Správná odpověď je: c

Správná odpověď je: a

Pracovní list B

Žáci zpracovávají tento list samostatně.

Odpovědi:

Správná odpověď je: 5, 7, 1, 8, 3, 2, 4, 9, 6

EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. 2., aktualiz. vyd. Liberec: Libea, 2013. ISBN 978-80-260-2445-3.

Správná odpověď je: b

Správná odpověď je: b

Správná odpověď je: a

Úkol: Vytvořte citaci podle ČSN ISO 690 pro monografii, jejíž titulní stránku a tiráž máte před sebou. Můžete využít i generátor citací.

Správné řešení: KARBUSICKÝ, Vladimír. *Nejstarší pověsti české: fantazie, domněnky, fakta*. Druhé, rozšířené vydání. Praha: Mladá fronta, 1967.

Náměty, doporučení, zkušenosti

Realizátor by měl uskutečnit tuto lekci v knihovně, nejlépe v takové, která má samostatnou místnost sloužící jako studovna, při nejhorším ale i v běžné knihovně u výpůjčních regálů v době, kdy knihovna je pro veřejnost zavřená. Studenti se postaví k regálům s odbornou literaturou, listují knihami, hledají citace v textu (většinou jsou psány kurzívou nebo v uvozovkách). Dále hledají, jak je použítá literatura citována, tj. zda v knize je seznam použité literatury (většinou na konci), nebo zda jsou odkazy v textu a dole na stránce pod textem či na konci publikace. Pokud výuka této lekce neprobíhá v knihovně, ale v učebně, je vhodné donést do učebny hromádku knih. Knihy si studenti rozeberou, kromě citací v nich hledají ISBN. Poté lektor otevře v počítači generátor citací, nechá si nadiktovat ISBN a vygeneruje citaci. V hromadě knih je třeba mít knihy vydané před 1. 1. 1989, kdy se ještě nepředělovalo ISBN. V tom případě lektor vyvolává studenty a nechává si od nich nadiktovat jména autorů (nepovinný údaj, nemusí být v knize), název, vydání, místo vydání, nakladatelství a rok vydání, údaje zadá do generátoru citací a citaci vygeneruje. Práci s generátorem citací lze provádět i jako zábavnou hru, kdy si studenti vymýšlejí legrační jména autorů, vtipné názvy knih, neobvyklá místa vydání.

Realizátor může využít výukové materiály věnované citačním stylům a práci s generátorem citací na youtube jak pro sebe, aby se seznámil s problematikou před lekcí, tak pro žáky, aby výuka byla pestřejší. Doporučujeme např. tyto materiály:

<https://www.youtube.com/watch?v=NpuxClygVZE> Webinář č. 2 -- Jak na citace a citování

<https://www.youtube.com/watch?v=iEGYu4ySNT4> Generátor citací CITACE PRO -- Jak začít

<https://www.youtube.com/watch?v=Xw8WrAoGX3I> Webinář č. 3 -- Citační manažer Citace PRO

<https://www.youtube.com/watch?v=BUJxAZwb08&t=909s> Word - citace zdrojů (práce s generátorem od 3. do 5. minuty)

<https://www.youtube.com/watch?v=IPxLEjckIhA> JAK CITOVAL V DIPLOMCE A VYHNOUT SE PLAGIÁTU? (styly citování probírány od 7. minuty)

5.6 METODICKÝ LIST Č. 6 – ODPOVĚDI PRO PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Pracovní list A

Žáci si samostatně přečtou úvodní text a postupně s pomocí učitele odpovídají na otázky.

Odpovědi:

Správná odpověď je: c

Správná odpověď je: b

Správná odpověď je a) se zabývá...plagiátů; b) shoduje...T. Malé v 5 % rozsahu; c) České rodinné právo; d) mají být

Správná odpověď je: d

Odpověď najdete v <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2528101-analyzy-ukazují-ze-ministryne-mala-zrejme-opsala-casti-obou-diplomovych-praci>

např. Pasáže z práce o dva roky dříve obhájené Zitou Pavlišovou (obě práce vedl Dr. Ing. Zdeněk Havlíček) jsou přebírány a mnohdy v doslovném znění přepisovány, aniž by byla Pavlišová uváděna jako autorka. Dokonce ani v seznamu literatury odkaz na její diplomovou práci nenalezneme.

Pracovní list B

Žáci zpracovávají tento list samostatně.

Odpovědi:

Správná odpověď je: b

Správná odpověď je: a

Správná odpověď je: ministr Krčál, ministr Chovanec (osoby lze najít např. na <https://cs.wikipedia.org/wiki/Plagi%C3%A1t>)

Práce se Souborným katalogem: žáci si najdou knihy k tématu, k němuž mají vypracovat referát, a vytvoří citaci pomocí záložky "Citace" u Souborného katalogu

Práce s citačním manažerem: žáci si po zadání ISBN ověří, že správně vytvořili citaci. Práci lze provádět i jako zábavnou hru, kdy si studenti vymýšlejí legrační jména autorů, vtipné názvy knih, neobvyklá místa vydání.

Náměty, doporučení, zkušenosti

Tato lekce je pro realizátora velmi náročná, protože probíhá v počítačové učebně, a je třeba kontrolovat, zda žáci na počítačích správně řeší zadané úkoly. Je výhodné, když pro tuto lekci požádá o spolupráci knihovníka, který pracuje v bibliografickém oddělení nebo ve studovně na pozici referenčního knihovníka a má zkušenosti s vyhledáváním v databázích a v digitálních knihovnách. Ten pak buď tuto lekci odpřednáší, nebo je na ni přítomen a pomáhá žákům při samostatné práci na počítačích.

Téma týkající se plagiátorství lze zpestřit promítnutím zábavného stovteřinového videa Pepina - diplomka a citace <https://www.youtube.com/watch?v=C6-OXKkNgNo>

To, že plagiátorství může způsobit velké problémy osobě, která se ho dopustila, lze dokumentovat ukázkami z tiskové konference Taťány Malé na https://www.youtube.com/watch?v=oXU_AObvLZ4

Další videa týkající se tématu lekce 6 jsou:

https://www.youtube.com/watch?v=mG4tiRnZ_-8&t=64s Zjednodušte si citování - MODUL 1 - Úvod do citování a plagiátorství

<https://www.youtube.com/watch?v=lzKC69ffv8A> PSANÍ DIPLOMEK NA ZAKÁZKU - PODVOD JMÉNEM GHOSTWRITING

6 PŘÍLOHA Č. 3 – ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O OVĚŘENÍ PROGRAMU V PRAXI

I.

Příjemce	Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, příspěvková organizace
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008225
Název projektu	Mít svět přečtený aneb spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání v Ústeckém kraji
Název vytvořeného programu	P13 – Citační etika v práci s informacemi při badatelské činnosti a kritickém myšlení
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen ^{<?>}
Gymnázium a Střední odborná škola dr. Václava Šmejkal, Ústí nad Labem, příspěvková organizace	24. 9. 2019, 1. 10. 2019, 5.11.2019, 19.11.2019, 26.11.2019, 10.12.2019	22 žáků 4. ročníku gymnázia

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a/ Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření

Ověření programu probíhalo v rámci výuky volitelného semináře žáků maturitního ročníku gymnázia. Na seminář dochází 22 žáků. Ověřování bylo plánováno v intervalu 2 vyučovacích hodin jednou za 2 vyučovací týdny, z organizačních důvodů však pravidelné intervaly nebyly dodrženy, celkové ověření proběhlo v naplánovaném termínu. Ověření probíhalo v běžné učebně, vybavené počítačem a dataprojektorem k projekci, a pak v klasické počítačové učebně tak, aby každý žák měl k dispozici počítač s připojením k internetu.

Ověřování se účastnili zpracovatelé projektu, garant projektu a na dvou ověřovacích blocích byl jako konzultant přítomen další pedagog, který nebyl součástí projektového týmu.

b/ Jaký byl zájem cílové skupiny?

Zájem cílové skupiny nebyl v průběhu ověřování stejný. Některá témata zaujala žáky více, jiná méně. V hodinách, kde probíhalo ověření, vystupovala část žáků aktivně, část se zapojovala s minimální aktivitou jako v jiných vyučovacích hodinách. Největší zájem projevovali žáci v hodinách, kde mohli při ověřování pracovat na počítači.

c/ Jaká byla reakce cílové skupiny?

Reakce cílové skupiny korespondovaly se zájmem. Žáci pozitivně přijímali lekce, v nichž vyhledávali zdroje informací a učili se správně citovat. Vlažně naopak vyplňovali některé pracovní listy, protože se jim úkoly zdály jednoduché. Řešitelé totiž brali v úvahu fakt, že program je určen i pro žáky jiných středních škol než jen pro gymnazisty.

2. Výsledky ověření

a/ Výtět hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Navržené lekce vyžadovaly dlouhé soustředění žáků, v průběhu 2. hodiny dané lekce již jejich pozornost upadala.

Teoretické činnosti převládaly nad praktickými. Žáci zpracovávali své práce samostatně doma, a proto kvalita výstupů byla rozdílná i po formální stránce. Počet úkolů v pracovních listech a zejména rozsah textů byl pro daný časový úsek velký.

V případě lekcí realizovaných v cizím jazyce pravděpodobnost nedostatečné jazykové vybavenosti žáků, příp. i vyučujících, pokud bude zvoleno odborné téma.

b/ Návrhy řešení zjištěných problémů:

Při využití programu zvážit, zda každou lekci nerozdělit na 2 samostatné výukové hodiny, případně zvážit, zda nezařazovat program do projektové výuky a realizovat jej během 2 nebo 3 dní mimo výukový plán školy.

Zkrátit hodiny, v nichž byla prezentována témata a realizována diskuze se žáky, a raději na základě poznatků se žáky zpracovávat krátkou odbornou práci na vybrané téma.

Vyhodnotit rizika výuky v cizím jazyce a případně omezit zařazení cizího jazyka pouze do písemné formy, např. při zpracování odborné práce.

c/ Bude/byl vytvořený program upraven?

Vytvořený program bychom neupravovali. V případě potřeby lze prezentace rozdělit, to považujeme spíše za formální opatření.

<?> Uvedte stručně charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

d/ Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

Program nebudeme upravovat.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření:**a/ Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?**

Žáci hodnotili program jako přínosný, zejména ocenili poznatky v oblasti vyhledávání zdrojů informací a práci s citacemi, a to s ohledem na další studium na vysoké škole.

Teoretické lekce, přednášky, žáci hodnotili jako zbytečně dlouhé.

Žáci ocenili možnost se vyjádřit k průběhu programu.

Dále žáci ocenili, že se mohli aktivně zapojit do programu, tzn. nebyli pouze pasivními posluchači.

b/ Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Praktické činnosti – vyhledávání informačních zdrojů na internetu a práce s citacemi.

c/ Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Program byl hodnocen jako přínosný, ale žáci by upřednostnili více praktických činností.

d/ Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Program byl hodnocen jako bezproblémový, vše bylo organizačně i materiálně zvládnuto.

e/ Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Výkon realizátorů byl hodnocen různě. Žáci se setkali vedle tradiční didaktiky a s didaktikou vysokoškolskou. Vážné připomínky k výkonu nebyly vzneseny. Lekce probíhaly spořádaně, stejně jako běžná výuka v gymnáziu.

f/ Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Měli pouze připomínky k délce teoretických lekcí a upřednostnili by větší prostor pro interaktivní výuku, práci na počítači.

g/ Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?

Uvedeno v bodu f).

h/ Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Neplánujeme změny. Domníváme se, že teoretické lekce musí být zařazeny s ohledem na skutečnost, že žáci jiných středních škol nebudou tak znalí v oblasti teorie práce s informacemi.

i/ Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Jako přínosný pro žáky. Ocenili aktivitu žáků a také kvalitu vybraných žákovských prací.

j/ Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Realizátoři navrhují zvážit možnost věnovat v rámci výuky větší prostor společnému zpracování závěrečné odborné práce.

k/ Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Pravděpodobně nebudou.

l/ Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Nejsou.

Zpracoval/a: Michal Šidák, Ing., V Ústí nad Labem 10. 7. 2021

7 PŘÍLOHA Č. 4 – ODBORNÉ A DIDAKTICKÉ POSUDKY PROGRAMU

Pro aktivitu KA 4 nerelevantní.

1 Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

8 PŘÍLOHA Č. 5 – DOKLAD O PROVEDENÍ NABÍDKY KE ZVEŘEJNĚNÍ PROGRAMU

Ondřej Prancľ

Od: Hránková Klára <klara.hrankova@npi.cz>
Odesláno: čtvrtek 29. dubna 2021 9:46
Komu: Jiří Starý
Kopie: prancľ@svkul.cz
Předmět: Re: dotaz na zveřejnění materiálu na RVP.cz

Dobrý den,

děkuji za zprávu, Vaším dotazům rozumím.

K těm článkům, můžete se inspirovat našimi [články](#) na portálu. Článek by měl mít metodicko-didaktický charakter a měl by být pro naši cílovou skupinu učitele. Délka článků se obvykle pohybuje okolo 4 normostran. Manuál zaslám přímo [zde](#).

Ohledně nabídky materiálu portálu RVP.CZ – jako doklad o tom, že jste materiál nabídli, by mohl sloužit tento e-mail, ale nevím jistě. Každopádně Váš materiál na portálu RVP.CZ bude [Modul EMA](#), který je součástí portálu, je formou partnerství napojený na databázi OP VVV, a tím se tak všechny materiály z této databáze překlápí do tohoto modulu.

Děkuji za pochopení a v případě, že se rozhodnete na náš portál vložit článek (není to povinnost), budeme rádi.

Přeji pěkný den a mnoho zdraví!

npi | Metodický portál
RVP.CZ

Klára Hránková
 redaktorka Metodického portálu RVP.CZ
 Weilova 1271/6
 102 00 Praha 10
 Tel: +420 274 022 410
 E-mail: klara.hrankova@npi.cz
www.npi.cz
www.rvp.cz

Od: Jiří Starý <stary@svkul.cz>
Odesláno: středa 28. dubna 2021 17:00
Komu: Hránková Klára <klara.hrankova@npi.cz>
Kopie: prancľ@svkul.cz <prancľ@svkul.cz>
Předmět: Re: dotaz na zveřejnění materiálu na RVP.cz

Dobrý den,

děkuji Vám za zprávu. Článek by neměl být větší problém, povězte prosím, jaká forma by Vám nejvíce vyhovovala a já text dodám.

Rád bych se ještě zastavil u mých původních dotazů, protože stále mi dost věcí není jasná:)

Naše výstupy nemáme povinnost zveřejnit v databázi OP VVV. Máme řídicímu orgánu předložit doklad o tom, že jsme vzdělávací program nabídli RVP.cz.

Zde se dostáváme do celkem schizofrenní situace, jelikož pro uveřejnění na portále RVP.cz musí dát externí hodnotitel ŘO OP VVV vzdělávacímu programu "punc nejvyšší kvality."

Podobných projektů, jako je ten náš, se po republice realizuje nikoli, jsme tedy zatím první, kteří se na Vás s podobným nevhodným dotazem obracíme?

